

Na osnovu člana 211. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 129/2021) generalni direktor Brokersko Dilerskog društva PRUDENCE CAPITAL AD Beograd, dana 22.12.2022. donosi:

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU RIZICIMA
BROKERSKO DILERSKOG DRUŠTVA PRUDENCE CAPITAL AD BEOGRAD

PRUDENCE CAPITAL a.d. BEOGRAD

Br. 104
22.12.2022 god.
11070 NOVI BEOGRAD | Milutina Milankovića 1k

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom o upravljanju rizicima Brokersko-dilerskog društva PRUDENCE CAPITAL AD Beograd (u daljem tekstu: **Pravilnik**) Brokersko-dilersko društvo PRUDENCE CAPITAL AD Beograd, (u daljem tekstu: **Društvo**) utvrđuju se procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, a u skladu sa propisima, standardima i pravilima struke, kojima se obezbeđuje:

1. funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i redovnih poslovnih aktivnosti Društva;
2. identifikovanje, merenje i procena rizika;
3. upravljanje rizicima;
4. kontrola i dosledna primena svih unutrašnjih procedura Društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
5. redovno izveštavanje uprave Društva i Komisije za hartije od vrednosti o upravljanju rizicima.

II ODNOS PREMA RIZICIMA I IDENTIFIKACIJA RIZIKA

Član 2.

Procedura za identifikovanje, merenje, procenu i upravljanje rizicima definiše osnovni cilj upravljanja rizicima koji je ograničavanje očekivanih i mogućih rizika za Društvo i zaposlene u Društvu uključujući i upravu Društva. Procedurom se utvrđuju rizici ciljevi i zadaci pri upravljanju rizicima kako bi se omogućilo svesno i odgovorno delovanje svih zaposlenih Društva.

Navedeno podrazumeva analizu podnošljivosti određenog rizika, obavezu radnika u pogledu pridržavanja propisane procedure, obavezu uprave koja sprovodi određeno školovanje radnika i eksternu reviziju koja je nezavisna i koju sprovodi renomirana kuća sa odgovarajućim iskustvom i dozvolom.

Član 3.

Društvo se, za identifikaciju rizika koristi internim i eksternim izvorima informacija. Pravilnikom su utvrđena i opisana polja rizika u odnosu na tržišne rizike, kreditne rizike, rizike likvidnosti, operativne rizike i rizike izloženosti Društva prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

Pravilnikom je regulisan odnos Društva prema rizicima na način da se predviđa obaveza Društva u obliku izbegavanja, smanjenja i disperzije rizika.

Pravilnik reguliše upravljanje rizicima na način da za pojedina područja prikazuje ciljeve, rizike, mere, pokazatelje i kontrolu rizika. Takođe, Pravilnikom se predviđa upozoravanje na eventualni rizik koji se ogleda u sledećim koracima:

- Utvrđivanje područja posmatranja radi prepouznavanja rizika i mogućnosti za njihovo sprečavanje interno i eksterno,
- Utvrđivanje prevremenih indikatora koji moraju biti jedinstveni i jednoznačni,
- Utvrđivanje granice tolerancije,
- Utvrđivanje načina postupanja sa informacijama i preispitivanje pravovremenih indikatora rizika.

Društvo, kad god je to moguće, sve rizike eliminiše i svodi ih na minimum.

Član 4.

Identifikaciju rizika Društvo sprovodi na osnovu internih i eksternih informacija:

- Podaci sa Beogradske berze,
- Zakonska regulativa,
- Podaci iz Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti,
- Podaci iz Agencije za privredne registre,
- Informacije dostupne putem medija,
- Podaci iz Komisije za hartije od vrednosti,
- Podaci iz finansijskog knjigovodstva,
- Podaci iz internih kontrola,
- Podaci iz sopstvenih evidencija.

III VRSTE RIZIKA I NJIHOVO MERENJE

Član 5.

Zakonom o tržištu kapitala su predviđene sledeće vrste rizika:

- Tržišni rizici (rizik promene cene, rizik izmirenja obaveza i rizik druge ugovorne strane, rizik prekoračenja dozvoljenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik);
- Kreditni rizik (rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obaveze nekog lica prema investicionom društvu);
- Rizik likvidnosti (rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital investicionog društva usled nesposobnosti tog društva da ispunjava dospele obaveze);
- Operativni rizik (rizik gubitka zbog grešaka, prekida ili šteta koje mogu da nastanu usled neadekvatnih internih procedura, postupanja lica, sistema ili spoljnih događaja, uključujući i rizik izmene pravnog okvira);
- Rizik izloženosti investicionog društva prema jednom licu ili grupi povezanih lica (ukupan iznos potraživanja koja se odnose na to lice ili grupu povezanih lica – krediti, ulaganja u dužničke hartije od vrednosti, vlasnički ulozi i učešća, izdate garancije i avali i sl.)

Društvo u svom poslovanju neće:

- Pozajmljivati novac i hartije od vrednosti u cilju trgovine na tržištu,
- Upravljati portfoliom hartija od vrednosti svojih klijenata,
- Kupovati hartije od vrednosti u cilju formiranja sopstvenog portfolija osim državnih dužničkih hartija i hartija koje izdaje lokalna uprava.

Iz tog razloga Društvo propisuje politike i postupke vezane za merenje i upravljanje sledećim vrstama rizika:

- Operativni rizik,
- Tržišni rizik,
- Rizik likvidnosti,

OPERATIVNI RIZIK, NJEGOVO MERENJE I UPRAVLJANJE RIZIKOM

Član 6.

Operativni rizik je rizik gubitka zbog grešaka, prekida ili šteta koje mogu da nastanu usled neadekvatnih internih procedura, postupanja lica, sistema ili spoljnih događaja, uključujući i rizik izmene pravnog okvira.

Član 7.

Ciljevi upravljanja operativnim rizikom u Društvu su sledeći:

1. procena izloženosti Društva i određivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike;
2. kontinuirano praćenje internih procesa sa ciljem identifikacije, kontrole, prevencije i ublažavanju izloženosti;
3. evidencija gubitaka nastalih usled izloženosti operativnom riziku tj. nastanka određenih štetnih događaja i
4. stvaranje prepostavki za predlaganja korektivnih mera sa ciljem smanjena izloženosti Društva operativnim rizicima.

Član 8.

Sa ciljem što sveobuhvatnijeg uočavanja mogućnosti nastanka gubitaka usled izloženosti operativnom riziku, svi zaposleni u Društvu će najmanje jednom godišnje ispuniti za to namenjen upitnik u kome će navesti probleme koje su uočili prilikom obavljanja poslova iz svog delokruga, a koji bi mogli dovesti do gubitaka za Društvo, te predložiti mere za njihovo uklanjanje.

Pored toga, zaposleni imaju obvezu evidencije nastanka svih gubitaka nastalih usled izloženosti operativnom riziku.

Član 9.

U skladu sa prethodnim stavom, Društvo koristi delotvoran sistem internih kontrola koje služe za smanjivanje potencijalne izloženosti operativnim rizicima, a koji se u području operativnog rizika odnosi pre svega na kontinuirano praćenje procesa i sistema, kao i analize podataka prikupljenih od strane direktnih učesnika u istima, a s ciljem sprečavanja nastanka gubitaka za Društvo.

TRŽIŠNI RIZICI, NJIHOVO MERENJE I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Član 10.

Tržišni rizici su rizik promene cene, rizik izmirenja obaveza i rizik duge ugovorne strane, rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik.

Rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta ili u slučaju izvedenog finansijskog instrumenata, iz promene cene osnove iz koje proizilazi taj instrument.

Rizik promene cene se deli na:

1. Opšti rizik promene cene – rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled promene visine kamatnih stopa ili većih promena na tržištu kapitala nezavisno od bilo koje specifične karakteristike tog finansijskog instrumenta;
2. Specifični rizik promene cene – rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled činjenica u vezi sa izdavaocem, odnosno, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, činjenica vezanih sa izdavaocem osnovnog finansijskog instrumenta.

Rizik izmirenja i rizik druge ugovorne strane su rizici gubitka koji prizilaze iz neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Rizik izmirenja se može javiti u situaciji zaključenja transakcije kupovine finansijskoig instrumenta bez pokrića na računu klijenta.

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka koji proizlazi iz neispunjavanja obaveze druge ugovorne strane na osnovu pozicija iz knjige trgovanja. Meri se za izvedene finansijske instrumente, repo ugovore i sl.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Član 11.

Rizik likvidnosti je rizik mogućih nastanaka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled nesposobnosti Društva da ispunjava dospele obaveze. Društvo na dnevnom nivou meri likvidnost upoređujući stanje svojih likvidnih sredstava i tekućih obaveza.

Društvo upravlja svojim tekućim i budućim novčanim prilivima i odlivima kroz redovno izveštavanje lica o stanju likvidnih sredstava a koji na isto mogu uticati prilikom obavljanja svojih posovnih zadataka.

S obzirom na ustanovljen sistem upravljanja rizikom likvidnosti on je za Društvo na niskom nivou.

Član 12.

Postupak upravljanja rizikom likvidnosti

Postupak upravljanja rizikom likvidnosti sadrži sledeće mere:

1. Održavanje dovoljno likvidnih sredstava koja čine trajni obim likvidnosti;
2. Dnevno praćenje i izveštavanje o izloženosti riziku likvidnosti, a posebno o značajnim promenama u likvidnim sredstvima i obavezama;
3. Utvrđivanje dostupnih tržišnih izvora likvidnosti;
4. Utvrđivanje postupka u stresnim situacijama;

Član 13.

Društvo će imenovati lice koje će dnevno izračunavati opkazatelje i opseg likvidnosti u skladu sa primenljivim propisima.

Društvo će izveštavati Komisiju za hartije od vrednosti o pokazatelju likvidnosti i obimu likvidnosti za sve radne dane prethodnog meseca do 15. dana u tekućem mesecu.

Član 14.

Praćenje strukture imovine i obaveza, dnevno praćenje

likvidnosti i postupanje u kriznim situacijama

Društvo će upravljati tekućim i budućim prilivima i odlivima tako što će podmirivati svoje obaveze do datuma dospeća, te isto tako naplaćivati svoja potraživanja do dospeća. Dnevno se prate prilivi i odlivi s poslovnog računa te sve obaveze koje dospevaju u narednih pet radnih dana.

Ukoliko Društvo ne naplati svoja potraživanja do dospeća u roku od 7 (sedam) dana poslaće opomenu dužniku. Ako ni nakon slanja opomene Društvo ne naplati svoje potraživanje pokrenuće tužbu za naplatu dugovanja.

Na kvartalnom nivou prate se bilanse pozicije strukture imovina i obaveze. Vodi se briga o ročnoj usklađenosti planiranih priliva sa obavezama Društva tj. da se dugoročne obaveze finansiraju dugoročnom imovinom a kratkoročne obaveze kartkoročnom. U slučaju krize likvidnosti, Uprava Društva donosi odluku o prodaji određenih pozicija imovine iz bilansa kako bi Društvo steklo likvidna sredstva potreban za namirenje obaveza. Za slučaj da ta sredstva nisu dovoljna, Uprava Društva donosi odluku o mogućem zaduživanju, odnosno vlasnicima Društva daje predlog za dokapitalizaciju.

Član 15.

U situacijama krize likvidnosti, odnosno kad pokazatelj likvidnosti padne ispod jedan (1), Društvo mora preduzeti određene mere kao što su zaduživanje, prodaja imovine i slično. Jednom godišnje društvo provodi testiranje likvidnosti pomoću stres testa.

IV ADEKVATNOST KAPITALA

Član 16.

Društvo, osim ispunjavanja organizacionih zahteva u svrhu dosledne primene strategije i politika upravljanja rizicima, utvrđuje i dosledno primenjuje administrativne i računovodstvene postupke za efikasan sistem unutrašnje kontrole, i to:

-
- 1) Za izračunavanje i proveravanje kapitalnih zahteva za te rizike;
 - 2) Za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, promena u velikim izloženostima i za proveravanje usklađenosti velikih izloženosti sa politikama Društva u onosu na tu vrstu izloženosti.

Društvo obavlja svoje poslove tako da je trajno sposobno da ispunjava novčane obaveze (načelo solventnosti) i da u svakom trenutku pravovremeno ispunjava dospele novčane obaveze (načelo likvidnosti).

Društvo održava kapital društva tako da uvek odgovara iznosu kapitala koji je potreban za pokriće njegovih obaveza i mogućih gubitaka zbog rizika kojima je društvo izloženo u svom poslovanju i kako se ne bi nanelo šteta klijentima ili učesnicima u transakcijama sa društvom. Kapital Društva mora biti veći ili jedank zbiru kapitalnih zahteva za tržišni, kreditni rizik i operativni rizik. Kapital Društva ne sme biti manji od jedne četvrtine opštih toškova iz prethodbe godine.

Društvo izračunava iznos kapitala, rizike i izloženost na način koji je propisan aktom Komisije za hartije od vrednosti. Društvo primenjuje sve procedure koje Komisija za hartije od vrednosti propisuje za identifikaciju, merenja i procene, kao i upravljanje tim rizicima.

V SISTEM INTERNE KONTROLE

Član 17.

Interni sistem kontrole se sastoji od:

- 1) Organizacione strukture koja omogućava upravljanje rizicima i koja je definisana u aktima Društva:
 - razdvajanje pojedinih funkcija unutar Društva u smislu da pojedini zaposleni ne mogu obavljati sve faze jednog poslovnog procesa,
 - permanentno osiguranje elektronskih podataka putem back up-a,
 - zaštita pristupa podacima na najvišoj mogućoj meri,
 - razdvajanje podataka unutar sistema na dva servera,
 - permanentna kontrola sigurnosti i funkcionalnosti podataka,
 - definicija radnih mesta i kompetencija i
 - organizacija računovodstva i plaćanja.
- 2) Interne kontrole.

Društvo prati i ocenjuje podobnost, sveobuhvatnost i efikasnost usvojenih strategija, politika i postupaka u upravljanju rizicima, kao i primerenost i efikasnost predviđenih mera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u strategijama, politikama i postupcima upravljanja rizicima, uključujući i propuste relevantnih lica.

Društvo gde god je moguće sve rizike eliminiše i svodi na minimum. Uprava Društva i Interni kontrolor kontinuirano omogućavaju zapolenima lakšu proveru bitnih procesa u upravljanju rizicima.

Nezavisni revizor vrši eksternu reviziju finansijskih izveštaja Društva za svaku kalendarsku godinu i pored ostalog kontroliše i upravljanje pojedinih rizika od strane Društva u cilju zadržavanja sposobnosti Društva da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u budućnosti.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18.

Ovaj Pravilnik predstavlja sastavni deo Pravila i procedura poslovanja Društva i dostavlja se Komisiji od hartija od vrednosti na saglasnost.

Po dobijanju saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti, ovaj Pravilnik se objavljuje na internet stranici Društva.

Pravilnik stupa na snagu i primenjuju se u roku od 8 (osam) dana od dana objavljivanja na internet strani Društva.

Generalni direktor
Darko Dostanić

